

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ: ÎNCOTRO ?

Starea de fapt

De mai bine de douăzeci de ani asistăm la o degradingoladă a învățământului românesc de neimaginat într-un mediu de oameni sănătoși mintal. Aduși de „spuma neagră” a nocivului val politic, indivizi a căror pregătire și experiență nu i-ar îndreptăți, din nici o perspectivă, să ocupe un asemenea loc, s-au cocoțat în fruntea Ministerului Educației și au „binecuvântat” de acolo învățământul românesc cu decizii după „chipul” politic și asemănarea lor. Așa se face că la intervale de săptămâni, luni sau ani se iau decizii care le anulează pe cele similare, luate anterior, de predecesorii politici de aceeași culoare sau alta. Fiecare sfertodot cu gașca lui, împins în locul cu pricina, ține „morțiș” să reformeze ceea ce a mai rămas din școala românească și să-și lege istoric ilustrul său nume de „prăpădul” provocat. Între timp în școlile românești în loc de practică în producție se face practică în consumul de droguri și prostituție, disciplina în comportament se estompează pe zi ce trece și își fac loc crimele, violurile precum și tâlhăriile de tot felul. Ce se mai învață ? Mai nimic. Profesorii demotivați de veniturile mizere, care nu le mai asigură nici măcar un trai la limita de jos a decenței, dacă sunt tineri, pleacă încotro văd cu ochii și fac orice muncă pentru a-și asigura supraviețuirea lor și a familiilor lor. Cei care mai rămân își dăruiesc cunoașterea în „învățământul paralel” susținut de „cei cu bani”, din societatea românească. Dacă România nu reușește, după „revoluția capitalistă” din 1989, să se alinieze, alături de celelalte țări „civilizate” ale lumii, la nici un indicator de progres economic sau social, ea obține „performanță” la toți indicatorii care marchează regresul societății omenești. Doi prestigioși economiști americani Milton Friedman și Rose Friedman susțin (1. pag 226) că „O societate democratică este imposibilă fără un grad minim de instruire și cunoștințe în rândul celor mai mulți dintre cetățenii săi.” Așa se explică, poate, de ce, mai ales după 1989, în România democrația „nu se prinde”.

„Greua moștenire și falsa stare de urgență”

Pentru a arunca o lumină asupra a ceea ce a moștenit învățământul românesc din perioada dinainte de 1989 am să spicuiască și să notez aici, pentru un eventual studiu de caz, câteva dintre drepturile și îndatoririle elevului licean și studentului. Datele mi-au fost „furnizate” de carnetele mele de elev și student și nu cred că ar fi frumos să îndrăznească cineva, mai ales cu vârsta sub 30 de ani, să le comenteze puterea de efect.

Să luăm, prin urmare, aminte.

În carnetul de elev, pentru școlile elementare de 7 ani și medii de cultură generală (cl. V-XI), valabil pe anul șc. 1961-1962, se menționează că elevii sunt datori:

- Să-și însușească temeinic cunoștințele predate în școală, pentru a deveni cetățeni folositori poporului muncitor și patriei noastre Republica Populară Română.
- Să vină regulat la școală și să nu întârzie de la cursuri și de la lecțiile practice.
- Să umble cu atenție pe stradă, în tramvaie, autobuze etc. respectând regulile de circulație.
- Să vină la școală curați și să-și păstreze cu grijă îmbrăcămintea și cărțile.

- Să intre în clasă îndată ce a sunat, să-și ocupe liniștit locul în bancă și să nu-l părăsească sau să iasă din clasă decât cu învoirea învățătorului sau profesorului.
- Să stea corect în bancă în timpul lecției, să asculte atenți explicațiile învățătorului sau profesorului ca și răspunsurile colegilor; să nu aibă preocupări în afara lecției.
- Să aibă caiete în care să-și însemneze regulat temele date de învățători sau profesori pentru lecțiile viitoare.
- Să salute pe învățători sau profesori și pe directori sculându-se în picioare, atât la intrarea cât și la ieșirea acestora din clasă.
- Să se ridice când sunt întrebați și să se așeze la loc numai cu încuviințarea învățătorului sau profesorului. Când vor să răspundă sau să întrebe ceva, să anunțe prin ridicarea mâinii.
- Să arate respect directorului școlii, învățătorilor și profesorilor; să-i salute când îi întâlnește pe stradă și în localuri publice.
- Să se poarte modest, cuviincios și disciplinați în școală, acasă, pe stradă și în localuri publice.
- Să nu folosească expresii jignitoare, care înjosesc pe alții. Ca și pe cei ce le folosesc. Să nu facă fapte care scad demnitatea de elev.
- Să păstreze averea școlii și să respecte avutul public bun al întregului popor muncitor. Să aibă grijă de lucrurile lor și să fie atenți cu ale colegilor lor.
- Să se poarte atenți și plini de grijă cu cei mai în vârstă, ca și cu cei mai mici și să fie gata să dea ajutor bătrânilor, invalizilor și bolnavilor.
- Să ajute pe părinți la activitățile casnice și să îngrijească de frații și surorile mai mici.
- Să aibă o purtare tovarășească față de colegii lor, să fie prietenoși și sinceri, să ia parte la viața colectivă, fiind gata să sprijine colectivul și să se sprijine, la rândul lor, pe ajutorul colectivului.
- Să ceară aprobarea direcției pentru orice participare la competiții sportive sau excursii organizate de școală, precum și la plecarea din localitate.
- Să frecventeze numai acele spectacole și manifestări publice și instituții pe care direcția școlii le recomandă sau pentru care și-a dat consimțământul.
- Să respecte regulile stabilite în internat.
- Să țină la onoarea școlii și a clasei, ca la onoarea lor proprie.

Respectarea acestor reguli este o datorie de onoare a fiecărui elev, iar încălcarea lor atrage după sine sancțiuni care pot merge până la eliminare.

Nu am să fac, acum și aici, prea multe comentarii proprii. Am să fac apel, ca și în alte date, la punctele de vedere ale altora, notabili pentru rezultatele lor.

Dar până una, alta să aruncăm o privire și asupra obligațiilor studenților stipulate în CARNETUL DE STUDENT. Acestea vor fi prezentate în continuare.

- Să îndeplinească toate îndatoririle prevăzute în planul de învățământ în termenele stabilite.
- Să frecventeze toate formele de studii, prevăzute în planul de învățământ.
- Să promoveze lucrările practice, colocviile și examenele în termenele prevăzute de program.
- Să respecte organele de conducere și cadrele didactice.
- Să păstreze disciplina orelor de curs, seminar și lucrări practice.

- Să respecte întru totul regulamentul interior al instituției, ordinea și disciplina universitară.
- Să participe activ la viața grupei de studenți din care face parte.
- Să respecte regulamentul de ordine din cămine, cantine, biblioteci, cluburi etc.
- Să se comporte cu băgare de seamă față de bunurile instituției.
- În viața publică și particulară studentul trebuie să fie model de conduită și disciplină.

Aș dori să remarc, în ciuda tuturor răutăților postdecembriste, că din prezentările anterioare nu se remarcă nicăieri vreo emanație de iz politic în zona educației tineretului.

În loc de comentariu am să prezint în continuare (2. pag.140) „visul” lui Konosuke Matsushita, cel mai remarcabil antreprenor al secolului XX, în legătură cu școala care trebuia să-i pregătească specialiștii. „Mă gândeam la un centru de formare, un loc în care tinerii vor fi educați și pregătiți în calitatea lor de angajați cheie ai companiei. Speram să recrutăm absolvenți străluciți de școală primară din toată țara și să le oferim o școală de trei ani, care să cuprindă cursuri de pregătire de nivel mediu în inginerie electrică și materii selectate din programa școlară, în funcție de cât de utile le-ar fi fost lucrătorilor din fabrică. Elevii trebuiau să petreacă patru ore la cursuri teoretice și alte patru ore la exerciții practice – în total opt ore -, iar duminica trebuia să fie singura zi liberă. Asta ar însemna ca, în trei ani, studenții să acumuleze echivalentul unor studii medii de cinci ani din sistemul școlar obișnuit și să fie pregătiți să devină angajați cu doi ani mai de vreme decât studenții cu studii medii obișnuite.” Asta se întâmpla în 1936. Un pic mai înainte, pe 27 iulie 1933 (2. pag. 124) K. M. își publica, într-o declarație modernă a valorilor corporatiste, principiile de afaceri care urmau să fie respectate de toți actorii din „Imperiul Matsushita”. Ele vor fi prezentate în continuare.

În serviciul publicului: Să furnizăm bunuri și servicii de înaltă calitate, la prețuri rezonabile, astfel contribuind la prosperitatea și fericirea oamenilor din întreaga lume.

Cinste și corectitudine: Să fim corecți și cinstiți în toate proiectele de afaceri și în viața personală, luând mereu hotărâri fără prejudecăți.

Muncă în echipă pentru cauza comună: Să ne unim capacitățile și puterea de a lua hotărâri pentru a îndeplini obiectivele noastre comune, pe baza încrederii mutuale și recunoscând pe deplin independența individuală.

Efort neobosit pentru progres: Să ne străduim să ne îmbunătățim rezultatele profesionale și personale, chiar în ciuda unor obstacole puternice, pentru a îndeplini misiunea companiei de a aduce pace și prosperitate pe termen lung.

Curtoazie și modestie: Să fim mereu cordiali și modești, să respectăm drepturile și nevoile celorlalți, pentru a face o lume mai bună și pentru a menține organizarea socială.

Respectarea legilor naturale: Să fim în acord cu legile naturii și să ne adaptăm gândurile și comportamentul contextului în permanentă schimbare, pentru a construi un progres treptat, dar stabil, și a avea succes în toate întreprinderile noastre.

Recunoștință pentru binecuvântări: Să fim mereu recunoscători pentru toate binecuvântările și bunătatea primite, pentru a trăi în pace, bucurie și tărie și pentru a depăși obstacolele întâlnite în căutarea fericirii adevărate.

Din păcate cei care se cred îndreptățiți să ia decizii politice în România nu „l-au citit” pe Matsushita, ba mai mult, dintr-o obediență ideologică față de America sunt într-o anchilozată tendință de a împărtăși modelul american de formare a tineri generații.

O generație pe care abuzul de droguri a dus-o către o „pasiune religioasă și comportamentul bizar” (3. pag. 336) sau la care „observăm privirile fixe și stupefiate, fețele lipsite de expresie ale tinerilor care dansează în marile săli de spectacole în care se cântă muzică rock, unde efectele de lumină, filmele proiectate dezordonat, țipetele cu un număr mare de decibeli, strigătele și gemetele, costumele grotești și trupurile pictate creează un mediu senzorial caracterizat printr-un stress ridicat” ori acea generație despre care o altă mare personalitate americană scria plin de admirație (4. pag. 15): „ În ultimii 20-25 de ani sigur s-a întâmplat ceva cu **un număr mare de tineri americani**, cu atitudinea lor, cu valorile lor, cu ambițiile lor. Este clar că nu este ceea ce ar fi putut să prezică cineva, privind tinerii americani de la sfârșitul anilor 60. Cum explicăm, de exemplu, că, deodată, există un așa mare număr de oameni care doresc să muncească îndrăcit ani de zile și să-și asume mari riscuri, în loc să prefere siguranța pe care o dă marea organizație.... Desigur că apariția economiei de tip antreprenorial (care a scăpat America de criza economică din anii 60, n.n.) este un eveniment și cultural și psihologic, și economic și tehnologic.”

Dualismul de situații din cazul tineretului american nu și-l poate permite România și poate, tocmai de aceea, ea a preluat de peste ocean prima ipostază descrisă mai sus. Tabloul grotesc și descurajant a fost transferat întocmai pe tărâmul inventatului Dracula. Analizând obiectiv cele relatate mai sus te întrebi: de fapt care învățământ românesc trebuia reformat cel dinainte de 89 sau cel de după ? Pare fără sens graba cu care „postdecembriștii” s-au năpustit să „reformeze” școala românească, școală căreia i-au inventat o falsă criză, ambalată într-o falsă urgență.

Societatea viitorului și școala sa

< Cu doar câteva decenii în urmă, oricine „știa” că o societate post-capitalistă va fi cu siguranță una marxistă. Acum știm cu toții că societatea următoare nu va fi, cu siguranță, o societate marxistă. Dar cei mai mulți dintre noi știu – sau cel puțin simt – că țările dezvoltate se îndepărtează de orice s-ar putea numi „capitalism”. Piața va rămâne cu siguranță integratorul decisiv al activității economice. Dar, ca societate, țările dezvoltate au intrat deja în post-capitalism. Societatea devine rapid una a noilor „clase”, având o nouă resursă dominantă în centrul său.> se afirmă în (5. pag 7). Cine sunt noile „clase” și care este resursa „dominantă” reprezintă două probleme a căror rezolvare pică în seama școlii viitorului. Pentru americani școala viitorului, luată ca exemplu și de alții, este creionată de cea actuală descrisă în (1. pag.212) astfel: „ La nivel primar și secundar calitatea învățământului variază enorm: remarcabilă în anumite suburbii bogate ale metropolelor, satisfăcătoare spre excepțională în multe din orașele mici și zonele rurale, și incredibil de slabă în zonele interioare ale metropolelor.” Dar după Drucker (5. pag. 148) „ Cunoștințele nu sunt ieftine. Toate țările dezvoltate alocă aproximativ o cincime din PNB producției și răspândirii cunoștințelor. Instruirea școlară formală – școlarizarea tinerilor înainte ca ei să intre în forța de muncă – ia cam o zecime din PNB. Organizațiile care angajează personal cheltuie alte 5 procente din PNB pe instruirea continuă a angajaților lor; s-ar putea și mai mult. Și 3 până la 5 la sută din PNB sunt cheltuite pe cercetare și dezvoltare – pe producerea de noi cunoștințe.” Cu toate acestea (5, pag. 155) **„revoluția tehnologică... va schimba economia educației”. „Schimbările în poziția socială și în rolul școlii” vor fi drastice.** Școala va trebui să devină din „una a

societății” în una „în societate”. „În societatea bazată pe cunoștințe, școala devine și instituția adulților, și în special a adulților cu o instruire superioară. **Mai presus de toate, în societatea bazată pe cunoștințe, școala devine responsabilă pentru performanțe și rezultate.**”

Într-un discurs ținut de Konosuke Matsushita în fața unor oameni de afaceri din Piața comună și publicat în revista Sciences & Techniques, în care boss-ul japonez argumenta de ce „Noi vom câștiga și Occidentul Industrial va pierde”, se arăta „ **Tocmai de aceea marile noastre societăți asigură o formație profesională personalului său de 3-4 ori mai completă decât la Dvs.** De aceea, noi întreținem în întreprinderile noastre un dialog și o comunicare atât de dense, încât să solicite fără încetare sugestiile tuturor, de aceea **noi cerem – în amonte – sistemului educativ național să pregătească tot mai mulți bacalaureați, generaliști luminați și cultivați, teren indispensabil unei industrii care trebuie să se hrănească dintr-o inteligență permanentă.**”

Dar, așa cum susțineam și mai înainte, din păcate, factorii de decizie din învățământul românesc nu l-au citit pe Matsushita.

În loc de concluzie

Într-un „Raport către Clubul de la Roma”, în anul 1978, se scria (6. pag.155-156), „negru pe alb”: „Conform teoriei dominante în est (estul Europei), **ritmul înalt și eficiența investițiilor constituie factorul intern decisiv al dezvoltării**, fapt ce explică de ce acest ritm a fost menținut la un nivel ridicat în ultimele decenii, înregistrând chiar o creștere în ultimii ani. În ceea ce privește eficiența practică a investițiilor, criticele repetate din documentele oficiale relevă supracentralizare, proastă conducere și lipsă de stimulente, deficiențe cărora le sunt prescrise diferite remedii.

Deși ca rezultat al acestei strategii ponderea din venitul național destinată consumului a rămas comparativ mică, **fondurile alocate pentru educație au fost întotdeauna considerabile.** Ritmul accelerat la toate nivelurile de educație – de la eradicarea analfabetismului și pregătire forței de muncă calificate (cacofonia aparține textului citat, n.n.) la înființarea unor noi institute și universități - **a avut ca rezultat un avânt cultural care este probabil cea mai remarcabilă realizare a economiilor cu planificare centralizată.** Numărul oamenilor de știință și al inginerilor a crescut rapid; în România, de exemplu, procentul angajaților cu pregătire medie (licee și școli profesionale – 12 ani) a crescut de la 2% în 1960 la 3,7% în 1974, în timp ce procentul angajaților cu pregătire superioară (universități și institute tehnologice) a crescut de la 0,1% în 1960 la 1,6% în 1974. În același an, 80% din cadrele de conducere din ministerele economice și întreprinderile de interes republican erau absolvenți ai institutelor superioare și universităților, în timp ce 70% din cei care conduceau unitățile de industrie locală și fermele de stat au făcut studii superioare prin cursuri serale sau fără frecvență. **Toate aceste date demonstrează clar că un atac susținut pe frontul educației este o premisă esențială pentru un ritm rapid de dezvoltare.**”

Ce se mai scrie astăzi despre educația și instruirea care se realizează în școala românească ? Consum de droguri, bătăi, violuri, omoruri, mizerie, demotivare, învățământ de cea mai proastă calitate, abandon școlar masiv, frig, frig, frig, școli care stau să cadă peste niște elevi dintr-o țară blestemată să fie condusă de cei care au fost elevii și studenții mediocrii.

Bibliografie

1. **FRIEDMAN, M., FRIEDMAN, R.**, LIBERTATEA DE A ALEGE – O DECLARAȚIE PERSONALĂ, Ed. PUBLICA, 2009
2. **KOTTER, P.J.**, MATSUSHITA LEADERSHIP – Ce avem de învățat de la cel mai remarcabil antreprenor al secolului 20, Ed. PUBLICA, 2008
3. **TOFFLER, A.**, ȘOCUL VIITORULUI, Ed. Politică, 1973
4. **DRUCKER, P.F.**, INOVAȚIA ȘI SISTEMUL ANTREPRENORIAL, Ed. ENCICLOPEDICĂ, 1993
5. **DRUCKER, P.F.**, SOCIETATEA POSTCAPITALISTĂ, Ed. IMAGE, 1999
6. **TINBERGEN, J.**, RESTRUCTURAREA ORDINII INTERNAȚIONALE, Raport către Clubul de la Roma, Ed. Politică, 1978